

[Else-Merete Ross.]

kurstab — især det sidste — er steget kolossalt. Men i betragtning af, at der i de 15 år, som oversigten dækker, er sket en betydelig udvikling i byggeteknikken og materialeproduktionen, bl. a. i form af færre mandtimer pr. enhed, synes jeg, man må spørge sig selv, hvorfor selve byggeomkostningerne ikke er faldet. Hvor er den rationaliseringsgevinst, der skulle komme lejeren til gode, blevet af? Mon der ikke her er et problem at tage fat på? Jeg ved, at det ærede medlem netop har bragt oversigten for at imødegå påstanden om store arbejds-lønninger og lønglidning.

Det er højst sandsynligt, at det ikke er arbejderen, man skal bebrejde, fordi han får mere i løn end aftalt ved overenskomstforhandlingerne. Han kan næppe sige nej, hvis én håndværksmester byder ham mere end en anden. Men mon det ikke er sådan, at visse håndværksmestre ikke holder den justits inden for deres egne rækker, som er nødvendig for at holde lejeniveauet nede?

Byggeomkostningerne i Jylland og i København synes at variere så stærkt, at der kan være grund til at undersøge, hvad årsagen dertil er.

Ville der ikke også være en fare for, hvis vi fik en fast lav rente inden for byggeriet, at rationaliseringen slog endnu mindre igennem end nu, fordi konkurrencen blev mindre, og at selve byggeriet derved blev dyrere end nødvendigt?

Sidste år spurgte jeg, om det ærede medlem havde talt med de sociale bolig-selskaber, og om de var indforstået med, at deres garantifond blev inddraget i hans boligfond.

Da vi havde boligdebat den 25. januar 1963, citerede jeg en artikel af Bertel Dahlgaard, som jeg også gerne vil have lov at citere i dag:

„Boligforeningerne har reservefond, dispositionsfond og afskrivningsfond. Det må erkendes, at på grund af ekstraordinære forhold har disse fonds ikke kunnet nå det omfang som oprindelig forudsat. Til gengæld har ejendoms-værdiernes stigning medført, at der her ligger en prioriteringsreserve på adskillige hundrede millioner, som kan mobiliseres den dag, det fornødne initiativ er til stede, og hvorved tredjeprioriteterne i

det nye byggeri kunne dækkes for ca. 50.000 lejligheder. Hvis man samtidig gav de laveste huslejer i de gamle lejligheder en mindre lejeforhøjelse, ville renten af tredjeprioriteterne kunne sænkes fra de nuværende ca. 8 pct., som medvirker til den høje leje i nybyggeriet.“

Vi henstillede indtrængende, at hele dette problem blev undersøgt, og sagde, at vi var parat til at medvirke, såfremt en ændring i lovgivningen kunne bidrage til at lette boligforeningernes selvvirksomhed på dette felt. Det er nu 3 år siden. I de sidste år har de sociale boligselskaber gjort et stort arbejde for at få deres enkelte afdelinger til at forstå den betydning, oprettelsen af en garantifond vil have. Jeg tror, at denne garantifond efterhånden kunne oparbejdes til noget i retning af den boligfond, det ærede medlem taler om. I det omfang de sociale boligselskaber forlader den omkostningsbestemte leje og går over til mere forretningsmæssige principper og desuden ved genudlejning sætter både indskud og leje op i takt med den normalisering, der skal finde sted i den øvrige boligmasse, vil de gradvis kunne oparbejde en kapital, som de som ejere vil kunne anvende til nyt byggeri. Ved større selvfinansiering vil de kunne frigøre sig noget fra det høje renteniveau, der nu tynger deres huslejer.

Selv om vi endnu ikke er nået frem til drøftelser af, hvad der skal ske med provenuet af huslejestigningerne, har det været ventileret, at man måske kunne lade provenuet, hvad enten det kom ind til det offentlige via skatter eller på anden måde, øremærke til f. eks. finansiering af den almindelige boligtilskudsordning. I almindelighed er jeg ikke stemt for at øremærke særlige offentlige indtægter til bestemte formål; men rent psykologisk kunne jeg tænke mig, at det ville virke tilfredsstillende, hvis man på en eller anden måde regnskabsmæssigt kunne lade indtægter og udgifter inden for boligsektoren samles på en overskuelig måde.

Jeg tror, man nemmere kunne få folk til at forstå det berettigede i at sætte deres billige huslejer noget op, hvis de var sikre på, at deres forøgede boligudgifter kom andre inden for boligsektoren til gode i form af lavere husleje eller boligtilskud.

Sidste år sagde det ærede medlem, at vi,